Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovŭ şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LVIII.

„Gazeta" iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şese luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe şése luni 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectori.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ
a administraţiunea, piaţa mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 14. Braşovŭ, Joi, 19 (31) Ianuarie 1895.

„Partidulŭ poporalŭ".

Braşovŭ, 18 Ianuarie v. 1895

De ceea ce s'au temutŭ monopolisatorii patriotismului ungurescŭ, n'au scăpatŭ. Crearea unui nou partidŭ în sînulŭ poporului maghiarŭ a devenitŭ faptŭ împlinitŭ şi tóte străduinţele de-a împedeca formarea lui au rĕmasŭ zadarnice.

In palatulŭ din Budapesta alŭ contelui Mauriciu Nicolau Eszterhazy s'a întrunitŭ alaltăerĭ şedinţa de constituire a noului partidŭ poporalŭ catolicŭ, ce fusese iniţiatŭ prin cunoscutulŭ meetingŭ dela Alba-regală. Au luatŭ parte la acéstă şedinţă ca la 250 fruntaşĭ catolicĭ din diferite părţĭ ale ţĕrei, între carĭ unŭ numĕrŭ fórte însĕmnatŭ de conţĭ, dignitarĭ bisericescĭ şi alţĭ membri distinşĭ ai aristocraţimei ungurescĭ.

Programulŭ definitivŭ alŭ noului partidŭ încă nu ne este cunoscutŭ. Elŭ s'a hotărîtŭ numai în şedinţa de erĭ, despre alŭ căreia decursŭ n'avemŭ încă amĕnunte. Altăerĭ s'a decretatŭ numai constituirea definitivă a partidului, numirea şi basa principiară a lui, ca partidŭ politicŭ parlamentarŭ.

Pentru a eschide apariţiunea unui esclusivismŭ, noului partidŭ, care până acum a purtatŭ în modŭ provisoricŭ titlulŭ: „partidŭ poporalŭ catolicŭ", 'i s'a datŭ pentru viitorŭ numirea simplă: „*Partidŭ poporalŭ*", lăsându-se afară cuvêntulŭ „catolicŭ". Acésta s'a făcutŭ pe cuvêntŭ, că noulŭ partidŭ nu este menitŭ numai pentru catolicĭ, ci „elŭ are de scopŭ a grupa în jurulŭ sĕu *întregŭ creştinismulŭ din Ungaria, fără deosebire de confesiune*". In ce privesce basa principiară politică, noulŭ partidŭ a adoptatŭ pactulŭ dela 1867.

Deşi nu cunoscemŭ încă programulŭ „Partidului poporalŭ" din cele premerse putemŭ însĕ conchide, că elŭ are sĕ fiă în multe privinţe unulŭ dintre cele mai populare între tóte partidele actuale din dietă. Nimicŭ nu póte asigura mai multŭ viitorulŭ unui partidŭ în împrejurările actuale dela noi, decât devisa de-a grupa în jurulŭ sĕu pe toţĭ cei nemulţumiţĭ politicesce. Numĕrulŭ acestora prepondereză astădĭ în ţéră şi, décă ar fi cu putinţă gruparea lorŭ la unŭ locŭ, partidulŭ constituitŭ de ei ar fi celŭ mai puternicŭ între tóte partidele de adĭ. In acestŭ casŭ „Partida poporală" ar puté spera cu cea mai mare siguranţă, că ţinta, la care tinde, de-a revisui legile privitóre la reformele bisericescĭ, în scurtŭ timpŭ şi-ar ajunge-o.

Din nenorocire însĕ, trecutulŭ bărbaţilorŭ conducĕtorĭ, carĭ au alcătuitŭ acestŭ partidŭ, nu dă speranţa, de-a puté vedé vre-odată grupate, sub stindardulŭ desfăşuratŭ de ei, tóte elementele din ţéră, carĭ suntŭ nemulţumite politicesce. Intre acestea loculŭ primŭ l'arŭ ocupa, fără îndoélă, popórele nemaghiare. Cum vorŭ puté privi însĕ cu încredere aceste popóre asupra noului partidŭ, când conducĕtorii lui nu numai că n'au arătatŭ până acum nicĭ cea mai mică bunăvoinţă faţă cu ele, dér la tótă ocasiunea au conlucratŭ în modŭ directŭ la neîndreptăţirea şi asuprirea lorŭ, făcêndu-se complicĭ la aducerea tuturorŭ legilorŭ de desnaţionalisare?

Dér pe lângă tóte că, de ocamdată celŭ puţinŭ, nu avemŭ nimicŭ de speratŭ dela constituirea noului partidŭ, elŭ însĕ, cum amŭ dísŭ şi mai susŭ, are şansele de-a fi unulŭ dintre cele mai populare între partidele actuale din parlamentŭ. Insu-şĭ faptulŭ, că a avutŭ curagiulŭ de-a o rupe cu tóte partidele actuale şi a desfăşura unŭ nou stindardŭ de luptă, îi va adauge multŭ la popularitate.

„Partida poporală" e constituită din bărbaţĭ independenţĭ, carĭ ar puté contribui multŭ la schimbarea ideilorŭ bolnăviciόse şi infecte, de carĭ suntŭ conduşĭ actualmente bărbaţii de statŭ ai Ungariei. Décă o va face acésta, orĭ nu o va face, va dovedi viitorulŭ. La tótă întêmplarea însĕ, noulŭ partidŭ trebue sĕ dea multe dovedĭ de dreptate, imparţialitate şi de toleranţă naţională, până va ajunge sĕ dobêndéscă, fiă şi numai în parte, încrederea şi bunăvoinţa cetăţenilorŭ nemaghiarĭ, la alŭ cărorŭ sprijinŭ pare că contéză conducĕtorii sĕi.

Politica Saşilorŭ.

Scimŭ, că îndată ce Majestatea Sa încredinţase formarea noului cabinetŭ ministerial, baronului Bánffy, pressa săséscă din Ardealŭ, fără deosebire, nu numai arătà mare nemulţămire, că destinele Ungariei s'au pusŭ în mâna acestui individŭ, care rămăsese în tristă aducere aminte încă de pe timpulŭ, cândŭ ca „paşă" alŭ Bistriţei terorisa atâtŭ pe Saşĭ, câtŭ şi pe Românĭ, ci mai multŭ, organele Saşilorŭ lucrară în direcţia, ca sĕ se convóce comitetele tuturorŭ cercurilorŭ electorale săsescĭ, carĭ în modŭ solemnelŭ sĕ declare înaintea lumei, că „Saşii nicĭ odată nu vorŭ sprijini politica unui Bánffy", şi că „onórea naţiunei săsescĭ pretinde, ca deputaţii saşĭ, numai decâtŭ sĕ iasă din partida guvernamentală".

Scimŭ însĕ şi aceea cu toţii, că ce s'a întêmplatŭ! Saşii, „prevĕdĕtorĭ" şi „cu mente" ca totŭ-d'a-una, influinţaţĭ din partea deputaţilorŭ lorŭ, carĭ deja cochetasără cu Bánffy şi încheiaseră cu elŭ „pactulŭ" atâtŭ de multŭ îmblătitŭ prin diare, precumŭ şi din partea organului lorŭ principalŭ săsescŭ „Siebenbürgisch Deutches Tageblatt", care deja atuncĭ îşĭ întorsese foia, s'au adunatŭ, ce e dreptŭ, în „Kreis-Ausschuss"-urile lorŭ, însĕ lucru de rîsŭ, nu pentru a vota neîncredere cabinetului Bánffy, ci din contră — cu singura escepţiune a comitetului cercului Sighişórei şi a Nochricului — *pentru a se tîrî înaintea lui, provocându-şĭ deputaţii, ca nicĭ într'unŭ casŭ sĕ nu iésă din partida liberală*. Şi între tóte comitetele cercurilorŭ electorale săsescĭ, *cea mai servilă resoluţiune* o luà celŭ din *Mediaşŭ*.

Organele Saşilorŭ aşa numiţĭ „tinerĭ", „*Krostädter Zeitung*" şi „*Bistritzer Zeitung*", cu vederile lorŭ naţionale săsescĭ, însĕ cu o minoritate absolută dintre Saşĭ grupată în jurulŭ lorŭ, luptară înzadarŭ contra curentului ruşinătorŭ şi servilŭ pornitŭ printre şirele conaţionalilorŭ lorŭ „prudenţĭ şi circumspecţĭ", carĭ cuprindŭ majoritatea absolută a Saşilorŭ ardelenĭ.

Grupulŭ Saşilorŭ tinerĭ din Braşovŭ mai face acum o încercare, că dóră dóră se va puté schimba starea acésta deplorabilă pentru Saşĭ, lucrândŭ ca sĕ se convóce o adunare generală a alegĕtorilorŭ din cerculŭ electoralŭ alŭ Braşovului, în care sĕ se espună în modŭ detailatŭ miseriile politicei „prudente" săsescĭ. Dér încă este mare întrebare, ce resultatŭ va avé şi acéstă ultimă încercare prin care grupulŭ Saşilorŭ tinerĭ, jignitŭ în simţemêntulŭ sĕu naţionalŭ, voiesce sĕ-şĭ manifesteze înaintea compatrioţilorŭ sĕi de alte naţionalităţĭ vederile sale adevĕratŭ naţionale.

Pentru ilustrarea stărei politice desolate, care domnesce acum în sînulŭ poporului săsescŭ din Ardealŭ, publicămŭ aci câte-va vocĭ, atâtŭ din pressa săséscă, câtŭ şi din cea strĕină.

Astfelŭ „Kronstädter Zeitung" dela 29 l. c. dice următórele, referitorŭ la politica săséscă:

Politica nóstră a devenitŭ cu totulŭ fără de nicĭ o ţintă. Totu ce s'a făcutŭ în anii din urmă, a fostŭ fără scopŭ, o vaccilare încóce şi încolo, o pipăire fără capŭ şi o „*pactare*", care ne aduce aminte de celŭ ce fiindŭ în pericolŭ de a se îneca se prinde de unŭ paiu. Cine doresce dovedĭ privéscă la

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(Reproducerea oprită.)

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(8) (Urmare).

VI. Deportarea lui Florianŭ Micaşiu la Têrgulŭ-Mureşului.

In 9 Maiu totŭ poporulŭ era îmbrăcatŭ în vestminte sărbătorescĭ, pentru-că în acea di avea sĕ se întêmple mĕsuratulŭ oilorŭ, lucru, care se îndeplinea cu unŭ felŭ de festivitate şi se termina c'unŭ ospĕţŭ alŭ proprietarilorŭ.

După terminarea mulsului, care a datŭ unŭ resultatŭ mulţămitorŭ, ómenii s'au hotărîtŭ a face o escursiune, în formă de „Maialŭ" la birtulu din apropiere, numitŭ „Recea", şi m'au învitatŭ şi pe mine se iau parte la bucuria lorŭ. Nu le-am pututŭ denega cererea, pentru-că ei mĕ iubeau sincerŭ şi eu numai în mijloculŭ lorŭ şi în fericirea lorŭ îmĭ aflam bucuria.

Ajunşĭ la loculŭ numitŭ, vorŭ fi fostŭ cam 3 óre după amédĭ. Ómenii s'au aşedatŭ la umbră de ambele părţĭ ale drumului. Pe când îşĭ petreceau în cea mai bună dispoziţiă, ne-a atrasŭ atenţiunea unŭ căruţŭ coperitŭ, care trasŭ de patru cai bunĭ, s'apropia de din josŭ către noi. Décă călĕtorii ar fi ţinutŭ cursulŭ obicĭnuitŭ, n'ar fi stîrnitŭ curiositatea nóstră, dér fiind-că acum mergeau repede, acum se opreau, şi cei doi visitii, carĭ steteau dinainte, se întorceau şi comunicau ceva celorŭ dinăuntru, acésta întru atâta a stimulatŭ curiositatea nóstră, încâtŭ apropiându-se de noi, totŭ poporulŭ s'a ridicatŭ, ca la comandă, dér fără a avé seu arĕta celŭ mai micŭ semnŭ de ostilitate. Din pricina acésta ne cuprinse mirarea de spaima celorŭ doi visitii, ale cărorŭ feţe erau albe, ca păretele; păreau că în carulŭ, pe care-lŭ conducŭ, ar fi ascunsă cea mai grozavă crimă şi că ei ar fi incursŭ în mâna isbândei meritate.

In trăsura închisă se aflau 2—3 persóne. N'am pututŭ observa cu siguritate prin ferestrile carului, dér destulŭ, că vĕdêndŭ călĕtorii, că noi n'avemŭ intenţiunea de-ai opri în drumŭ, cu atâtŭ mai puţinŭ de-ai ataca, au începutŭ a da bice cailorŭ şi a-o rupe la fugă, de schinţeiau potcóvele cailorŭ.

După-ce s'au depărtatŭ de noi în fugă rabiată, curiositatea nóstră s'a potenţatŭ în gradulŭ superlativŭ. Ce a pututŭ fi ascunsŭ în acelŭ carŭ? Negreşitŭ, că alt-ceva n'a pututŭ fi, decâtŭ vre-unŭ nenorocitŭ inteligentŭ românŭ, pe care-lŭ ducŭ la Têrgulŭ-Mureşului, ca sĕ-l spândure—căcĭ pentru-ce alta s'ar fi schimbatŭ feţele visitiilorŭ, ca la nisce morţĭ? Intristarea şi desperaţiunea nóstră ajunse la culme, din causă, că n'am opritŭ şi cercetatŭ căruţulŭ, şi eventualŭ n'am eliberatŭ pe prisonierŭ din mâna călăilorŭ.

Intr'acestea căruţulŭ a dispărutŭ din vederea nóstră, dér a dispărutŭ şi voia nóstră de a mai petrece. Amŭ pornitŭ dér către casă, făcêndŭ felŭ de felŭ de combinaţiunĭ asupra enigmaticei întêmplărĭ.

In diua următóre, fórte de dimineţă a venitŭ I. Russu. La cea dintâiu privire am vĕdutŭ o mare schimbare în tótă fisionomia lui, pentru care causă l'am întêmpinatŭ cu cuvintele: „Mi-se pare, că n'ai petrecutŭ după placŭ între Sĕcui". La acésta elŭ îmĭ istorisi următórele:

— Erĭ, precum sciţĭ, am fostŭ la Vaşarheiu. După amédĭ, cam pe la 4 óre, me plimbam c'unŭ necunoscutŭ prin piaţă, când vĕdŭ, că din tóte părţile curge mulţime de ómenĭ către casele lui Görög, unde se oprise unŭ căruţŭ coperitŭ. Şi când am ajunsŭ acolo, tocmai se coboria *Florianŭ Micaşiu* din căruţŭ; elŭ a fostŭ transportatŭ din Cluşiu în prinsóre la Vaşarheiu. Nu m'am pututŭ răbda sĕ nu-lŭ îmbrăţişezŭ şi sărutŭ în mijloculŭ mulţimei adunate. Acéstă îndrăsnélă a mea, i-au indignatŭ aşa de multŭ pe Sĕcui, încâtŭ au părăsitŭ pe Micaşiu şi s'au adunatŭ în jurulŭ meu, făcêndu-mĭ felŭ de felŭ de imputărĭ; ba împingêndu-se spre mine, unulŭ a avutŭ obrăznicia de mi-a smucitŭ din buzunarŭ o hârtiă, pe care erau scrise numele ómenilorŭ din Şieuşia, unde în dilele trecute se făcuse candidarea pentru alegerea de preotŭ. Folosindu-mĕ de învălmăşela, în care se afla momentanŭ mulţimea, m'am trasŭ pe furişŭ către strada Sâncraiului. Aicĭ unŭ amicŭ mi-a şoptitŭ: de locŭ sĕ te cureţĭ din oraşŭ, căcĭ se facŭ disposiţiunĭ, ca sĕ te pună lângă Micaşiu! Pe strîmtorile cunoscute am ajunsŭ în Elba

întêmplările ȓilelorŭ din urmă, și mai alesŭ la ținuta fără țintă a acelui ȓiarŭ („Sieb. Deutsch. Tageblatt“), pe care noi suntemŭ îndreptățiți a'lŭ ține, ca organulŭ oficialŭ alŭ conducerei nóstre politice.

Privitorŭ la resoluțiunea servilă a comitetului cercului electoralŭ din Mediașŭ, totŭ „Kronst. Zeit.“ publică o corespondență din Sibiiu, în care se ȓice între altele:

Pe lângă tóte slăbiciunile, vaccilările și diferitele miserii, pe carĭ le-a produsŭ politica nóstră (săséscă) în capitolulŭ „Bánffy“ nimica nu m'a atinsŭ în modŭ atâtŭ de durerosŭ, ca ținuta comitetului cercului electoralŭ din Mediașŭ. Dace o *neruşinare atâtŭ de rece* în scurta lui resoluțiune, încâtŭ se apropie de *tradare de neamŭ*.

Décă este adevěratŭ, că amintita resoluțiune s'a făuritŭ în acelŭ palatŭ fișpănescŭ, care privesce cu atâta disprețŭ batjocoritorŭ asupra orașului drăgălașŭ de lângă Târnavă, atuncĭ comitetulŭ cercului electoralŭ din Mediașŭ se póte duce, căcĭ și-a făcutŭ datoria, și esistența lui mai departe ar fi *o rușine*.

„Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt“, se înțelege, ia în apărare resoluția lașă a Medieșenilorŭ și ca și de altă dată, așa și acum, își arată temerea sa, *ca nu cumva Sașii sĕ între în legătură cu Românii* și cu celelalte naționalități din Ungaria, ȓicêndŭ următórele:

Quid quid agis, prudenter agas, et respice finem! Care însĕ ar fi acestŭ finitŭ, décă toțĭ Sașii, împreună cu femeile și cu copiiĭ, ar lua *în legătura multŭ dorită cu Românii, Slovacii, Serbii etc. acelaşĭ tonŭ de patimă și iritare ardêndă!* Ce ar fi atuncĭ?

De multe orĭ ne-au batjocoritŭ cu cuvintele: *„jámbor szászok“ „prudentes et circumspecti“* Ni-se pare însĕ, că chiar în aceste însușirĭ, atribuite nouĕ, zace o mare parte din puterea de esistență și resistență. (!!) Sĕ nu ne pușcămŭ decĭ prafulŭ în acéstă *cestiune*, căcĭ ce va fi de capulŭ nostru atuncĭ? Ce va fi?

Eată acum ce ȓice ȓiarulŭ celŭ *„Politik“* în cestiunea Sașilorŭ ardelenĭ:

Ținuta plină de rușine și lașitate a *deputațilorŭ săsescĭ*, carĭ s'au tîrîtŭ înaintea „pașei“ de odinióră din Bistrița, și carĭ pentru acéstă faptă au fostŭ botezațĭ din partea deputatului Horánszky cu numirea de *„mamelucĭ angageațĭ“*, se înfieréză în modulŭ celŭ mai aspru din partea pressei săsescĭ de partidŭ. Cum se anunță din Brașovŭ, în timpulŭ celŭ mai scurtŭ se vorŭ ține adunărĭ de alegětorĭ sașĭ, în carĭ ținuta deputațilorŭ va fi supusă unei critice aspre.

Ȓiaristulŭ slovacŭ Svetozar Hurban *Vajansky*, în fóia *„Narodnie Noviny“* caracteriséză ținuta Sașilorŭ, în următorulŭ modŭ:

Sașii își bagă capulŭ în jugulŭ caudinicŭ alŭ liberalismului, se înțelege nu fără prețulŭ órecărui osŭ de rosŭ. Celŭ ce ar voi sĕ recunóscă în ei germanismulŭ mândru, sângele unui Herman Cheruscülŭ, s'ar înșela amarŭ. Mai înainte bărbații germanĭ se luptau ca eroii, și apoi când își întindeau séra trupulŭ ostenitŭ și plinŭ de rane pe petrile halelorŭ lorŭ, le cânta Volsker din vióră. Astăȓi însĕ le cântă o femeiă nemernică și urîtă: *oportunitatea*. Membrele lorŭ suntŭ nealterate, și ei se întindŭ cu plăcere în jilturile moi....

Dela frați la frați.

— *Respunsulŭ marchisului B. Pandolfi la adresa de recunoscință a tinerimei române din Budapesta.* —

Budapesta, 28 Ian. 1895

Se scie, că tinerimea universitară română a trimisŭ deputațilorŭ italieni o adresă de recunoscință pentru cunoscuta moțiune de simpatiă. Adresa a fostŭ trimisă deputatului B. *Pandolfi*, cu rugarea, ca sĕ fie interpretele sentimentelorŭ tinerimei române pe lângă colegii sĕi din cameră.

Primindŭ scrisórea tinerimei, nobilulŭ marchisŭ a rĕspunsŭ prin următórea epistolă:

(Marca)

Camera dei deputati

Venezia, 22 Gen. 1895.

Carissimi Fratelli,

Ho ricevuto il vostro saluto e mi è tanto più caro, che mi viene da giovani Studenti, che io particolarmente amo.

E la terza volta che gli studenti Rumeni mi mandano il loro saluto collettivo, ciò che dimostra che essi mi considerano come uno della famiglia.

Vechio d'anni, ma sempre giovane di sentimenti comprendo i vostri santi ideali e mi unisco a voi nell'azione che deve renderli una realta.

Vi mando copia del mio ultimo discorso a Torino e vi prego di accettare tutti il mio abbraccio più sincero e più fedele.

Vostro affezionatissimo fratello,

B. Pandolfi m. p.

(Traducere)

Prea iubiți Frați!

— Am primitŭ salutulŭ vostru și mi-e cu atâtŭ mai scumpŭ, că îmĭ vine de la tineri studențĭ, pre carĭ eu deosebitŭ îĭ iubescŭ.

E a treia óră, că studenții românĭ îmĭ trimitŭ salutulŭ lorŭ colectivŭ, ceea ce dovedesce, că ei mĕ consideră, ca pe unulŭ din familiă.

Bětrânŭ de anĭ, dér în totŭ-d'a-una tinĕr în sentimente, eu vĕ înțelegŭ idealele vóstre sfinte și mĕ unescŭ cu voi în acțiunea, care trebue sĕ le prefacă în realitate.

Vĕ trimitŭ unŭ esemplarŭ din discursulŭ meu ținutŭ la Turinŭ și vĕ rogŭ sĕ primițĭ toțĭ îmbrățișarea mea cea mai sinceră și mai credinciósă.

Alŭ vostru celŭ mai iubitorŭ frate,

B. Pandolfi.

Discursulŭ, pe care ilustrulŭ politicianŭ ni-l'a trimisŭ e publicatŭ în numĕrulŭ din Ianuarie alŭ revistei societății internaționale: *„I Pionieri della Pace“*. Admirabila conferență a fostŭ ținută la Turinŭ în 18 Nov. 1894 și sĕ intituléză: *„La Religione dell'umanità ed il suo Apostolato“*.

Dieta ungară.

— *Desbaterea budgetului de culte și instrucțiune publică.* —

Dieta ungurésca a continuatŭ în ședința ei dela 28 Ianuarie desbaterea generală asupra budgetului de culte și instrucțiune publică. Urmărimŭ cu atențiune aceste desbaterĭ, pentru-că ele suntŭ espresia fidelă a tendințelorŭ mârșave de maghiarisare a învěțĕmêntului nostru naționalŭ românescŭ. Etă cursulŭ desbaterei:

Ságh Gyula la începutŭ s'a ocupatŭ cu autonomia catolică și cu congrua. Elŭ cere necondiționatŭ autonomia și pretinde, sĕ se facă ceva în privința congruei, ca starea precară a clerului subalternŭ sĕ se îmbunĕtățéscă.

Trecêndŭ la cestiunea instrucțiunei ȓice, că trebue *sĕ se facă totulŭ în interesulŭ culturei unitare maghiare* și recomandă ministrului de culte, ca cu ocasia revisuirei legilorŭ de instrucțiune, sĕ țină în vedere, că trebue sĕ aducă garanții suficiente pentru ca *tóte școlele din țéră sĕ stea în serviciulŭ maghiarisărei.* Elŭ nu cere, ca școlele sĕ tréca în mâna statului, dér pretinde, ca ideia de statŭ maghiarŭ sĕ se valoreze pretutindenĭ. Primesce budgetulŭ.

Okolicsányi László, vorbindŭ despre legea învĕțĕmêntului poporalŭ, declară, că primesce cu bucuriă cuvintele ministrului, carĭ glăsuescŭ despre revisuirea acestei legĭ. Nu vré sĕ spună, cum gândesce elŭ, că ar trebui sĕ se facă acéstă revisuire. Crede însĕ a nu greși, când spune, că pentru acum este imposibilŭ a face de statŭ învĕțĕmêntulŭ din întrégă țéra. Ține însĕ de absolutŭ necesarŭ, ca în tóte școlele naționalităților *sĕ se introducă limba maghiară și ideia de statŭ maghiarŭ.* Acésta nu va întêmpina piedecĭ, celŭ puținŭ la confesiunile patriotice. Mai departe elŭ ține de absolutŭ necesarŭ *o controlă mai mare asupra școlelorŭ naționalităților.*

Hock J. ia apoi cuvêntulŭ și combate strașnicŭ programulŭ ministrului de culte, reducêndŭ ad absurdum partea aceea din programŭ, care se referesce la proiectele bisericescĭ pendente.

Vorbindŭ la cestiunea învĕțĕmêntului poporalŭ, ȓise, că în privința acésta programulŭ ministrului n'are unŭ principiu unitarŭ. Ministrulŭ a luatŭ în programulŭ sĕu cestiunea școlelorŭ de statŭ și confesionale. Are dreptŭ ministrulŭ, că trebue primitŭ spriginulŭ, ce ni-lŭ dau confesiunile. Însĕ întrebarea, că a cui sĕ fiă aceste școle? Eu ȓicŭ, că *până când nu vomŭ introduce în învĕțĕmêntulŭ țĕrii principiulŭ școlei naționale maghiare, noi nu vomŭ avé învĕțĕmêntŭ poporalŭ bunŭ. Dela acesta atérnă viitorulŭ statului maghiarŭ.* In 30 de anĭ de viață constituțională, n'amŭ fostŭ în stare a asimila (maghiarisa) curtea, armata, representanța esternă, ba nicĭ chiarŭ guvernulŭ, *sĕ asimilămŭ* (maghiarisămŭ) *dér școla, fiindŭ-că acésta este unica condiția de viață a națiunei.* **Trebue sĕ ne vĕrîmŭ mâna în școlele naționalităților** — dér pentru acésta trebue și curagiu.

Lui Hock îĭ rĕspunse ministrulŭ *Wlassics*, ocupându-se mai alesŭ cu cele douĕ proiecte bisericescĭ pendente, ȓicêndŭ, că se va alipi strictŭ de principiulŭ libertății individuale și corporative în aceste douĕ proiecte, dér nu se va dimite la formularitățĭ.

SCIRILE ȒILEI.

18 (30) Ianuarie.

Pentru tricolorulŭ românŭ. Locuitorulŭ Romulŭ *Vraciu* a fostŭ trasŭ în cercetare din partea judecătoriei de cercŭ din Mercurea, pentru purtarea colorilorŭ naționale românescĭ. Judecătoria din Mercurea l'a și osênditŭ; s'a făcutŭ recursŭ la tribunalulŭ r. din Sibiiu, dér acesta a aprobatŭ sentința judecătoriei din Mercurea. In fine ajungêndŭ lucrulŭ la tabla r. din Clușiu, acésta a anulatŭ sentința ambelorŭ forurĭ pe motivŭ, că în sensulŭ ordinațiunei ministeriale nr. 26,559 din 1874, faptulŭ comisŭ de acusatŭ nu póte fi privitŭ ca o transgresiune în contra statului, ci ca o transgresiune de sine stătătóre, asupra căreia este chiămatŭ de-a judeca oficiulŭ administrativŭ.

—o—

Organisarea partidei poporale catolice. In 28 Ianuarie n. s'a organisatŭ partida poporală catolică în palatulŭ contelui Nicolau Mauriciu *Eszterházy*, din Budapesta, unde au participatŭ 250 membri din tóte părțile țĕrii. Partida a primitŭ numele de „partidă poporală“ și s'a decisŭ unanimŭ, ca în programŭ sĕ se ia basa dela 67.

—o—

Eliberarea Bosniei. Fóia sêrbéscă *„Dnewni Liszt“* publică o proclamațiă din Bosnia, adresată refugiațilorŭ bosniacĭ, în care se ȓice, ca aceștia sĕ se organiseze, căcĭ e aprópe óra, când *Alexandru* regele Serbiei, principele *Nichita* alŭ Muntenegrului și *Țarulŭ* Rusiei vorŭ elibera Bosnia și Herțegovina de jugulŭ de adĭ — ceea ce este și dorința Sultanului, care a asiguratŭ

(o promenadă), am trecutŭ Mureșiulŭ cu 'notulŭ, și prin satele dese și cu ajutorulŭ nopții, am sositŭ acasă de cătră ȓiuă.

Acum ni-se clarifică enigma cu carulŭ coperitŭ din ȓiua trecută și ne umplurămŭ de întristare, atâtŭ noi, câtŭ și toțĭ sătenii, pentru ce nu ne-amŭ folositŭ de ocasiunea bine venită sĕ liberămŭ pe Micașiu și sĕ-lŭ ducemŭ cu noi la Blașiu,

Russu îmĭ spuse apoi, că-i este témă a mai rĕmâné peste nópte la ei în Vidrasĕu, a venitŭ sĕ ne spună întêmplarea, și după-ce va mai merge încă adĭ acasă, se va reîntórce érășĭ și va dormi nópțile în Chirileu.

După cină Russu a și venitŭ.

VII. Stafeta.

M'am bucuratŭ de venirea lui Russu, pentru-că acum eram și eu îngrijatŭ, nu cumva peste nópte vre-unŭ despărțĕmêntŭ de călărețĭ sĕ se repédă din Tîrgulŭ Mureșului sĕ pună mâna pe noi și sĕ ne ducă la umbră înainte de a vedé adunarea dela 3 (15) Maiu, dela care noi speramŭ salvarea nóstră.

Ne-amŭ decisŭ déră a eși la câmpŭ și a petrece nóptea acolo. Tótă armatura mea sta din o lance păstrată la o familiă, de pe timpulŭ cândŭ se prindeau feciorii cu funia, și dintr'unŭ pistolŭ. Astfelŭ armațĭ amŭ eșitŭ la câmpŭ, depărtându-ne de satŭ la o distanță, de unde puteamŭ audi orĭ-ce sgomotŭ s'ar fi întêmpla. Ne-amŭ aședatŭ josŭ pe pĕmêntŭ.

Dér cine sĕ pótă adormi în starea agitată în care ne aflamŭ noi! Ne-amŭ sculatŭ și amŭ mersŭ cătră drumulŭ țĕrii. De odată ne atrage atențiunea glasulŭ unei trîmbițe, care se sufla într'o distanță cam mare.

— Acésta este posta, ȓicŭ eu.

— Nu-i posta, reflecteză Russu, pentru-că posta nu umblă nóptea. E o stafetă și, ce mai sciĭ, póte că magistratulŭ din Vașarheiu referéză tocmai despre mine, că am avutŭ îndrăsnéla a săruta pe Micașiu în mijloculŭ mulțimei, și provócă pe guvernŭ sĕ ordoneze prinderea mea. Să-oparte, bimŭ și sĕ ne postămŭ unulŭ de-oparte, celalaltŭ de altă parte a drumului, și când va fi pregătitŭ pe noi, sĕ punemŭ mâna pe elŭ, sĕ-i luămŭ scrisorile și sĕ vedemŭ, ce conspiréză Maghiarii în contra nóstră.

Trîmbița suna mereu, noi ne-amŭ întețitŭ pașii, ca sĕ putemŭ lua posițiunea plănuită, dér călĕtorulŭ încă da pintenĭ calului, așa încâtŭ audeamŭ deja tropotulŭ potcovelorŭ, și când amŭ ajunsŭ la drumŭ, elŭ era alăturĭ cu noi. Bietulŭ husariu, care călărea în trapŭ agerŭ, vĕȓêndŭ lângă drumŭ douĕ fantóme negre s'a spăimântatŭ, a împintenatŭ calulŭ și a rupt'o la fugă desperată. Multŭ timpŭ amŭ ascultatŭ sgomotulŭ tîmpitŭ, ce producea fuga calului, până când s'a liniștitŭ totulŭ.....

— Nu țĭ-am spusŭ, întrerupse Russu tăcerea, că acela duce scrisorĭ, de alŭ cărorŭ conținutŭ s'a îngrozitŭ chiar și elŭ? Am sositŭ prea târȓiu cu câteva minute.... Acum a trecutŭ, trebue sĕ ne depărtămŭ de drumŭ, sĕ ne căutămŭ unŭ locŭ de odihnă, că va fi la mieȓulŭ nopții.

Am pornitŭ déră sĕ căutămŭ o pagiște, când érăși amŭ auȓitŭ tropotulŭ calului, care acum fugea înderĕtŭ. Ne oprimŭ, ca sĕ ne convingemŭ, óre totŭ acelŭ husariu sĕ fiă, care trecuse mai înainte?.... După câteva minute husariulŭ în fugă rabiată trecŭ pe dinaintea nóstră, ca o fantomă.

— Acesta nu-i lucru bunŭ, frate? Husariului orĭ-că 'i s'a întêmplatŭ ceva estraordinarŭ în distanța ce-a percurs'o dela noi până la reîntórcere, orĭ și-a mai năzăritŭ nisce fantome, și cuprins de frică, caută refugiu între zidurile Vașarheiului. Dér orĭ ce va fi, acesta pentru noi va rĕmâné o enigmă, care nu ni-se va deslega, ca cea de ierĭ, am disŭ eu lui Russu.

Agitațĭ cum eramŭ, ne-amŭ pusŭ josŭ sĕ durmimŭ. Cine însĕ sĕ pótă durmi în astfelŭ de împregiurărĭ? Ne închipuiamŭ, că husariulŭ înspăimêntatŭ, va fi relatatŭ în Tĕrgu-Mureșului, că în dreptŭ de Chirileu l'au maltratatŭ Românii, și Maghiarii de sigurŭ vorŭ presupune, că alții n'au putŭtŭ sĕvĕrșĭ fapta, decâtŭ Moldovanŭ și Russu, și vorŭ dispune sĕ ne prindă. Combinândŭ astfelŭ, amŭ observatŭ, că se ivescŭ zorile; amŭ fi mersŭ acasă sĕ povestimŭ întêmplarea, dér unŭ feliu de témă ne reținea de a întra în satŭ, ca și când și acolo s'ar fi întêmplatŭ ceva peste nópte.

(Va urma).

pe Mohamedanii din Bosnia, despre apropiata lorŭ eliberare.

—o—

Oprirea hipnotisărei. Pe basa unei ordinațiunĭ ministeriale, prin care se iau mĕsurĭ pentru restrîngerea libertății de-a hipnotisa, primarulŭ orășenescŭ din Budapesta a interdisŭ cu desĕvîrșire laicilorŭ de-a hipnotisa, ér medicilorŭ li-se permite acésta numai în presența unei a treia persóne.

—o—

Viscolŭ și zăpadă mare. După o așteptare atâtŭ de îndelungată, în fine a sositŭ iérna și în părțile nóstre. Lunĭ séra amŭ avutŭ unŭ viscolŭ cu zăpadă mare, nóptea a ninsŭ continuu, ér erĭ ninsórea a mai continuatŭ. Astădĭ avemŭ escelentă cale de saniă, temperatura e moderată și nicĭ de astă-dată iérna în părțile nóstre nu promite a fi de lungă durată. Din causa zăpedii marĭ, comunicațiunea pe linia ferată a fostŭ împedecată. Posta dela Sibiiu, Clușiu și Budapesta ni-a sositŭ cu marĭ întârdierĭ. Nu mai puținŭ vehementŭ a fostŭ viscolulŭ în părțile Clușiului. In România din causa viscolului de Lunĭ séra mai multe trenurĭ au fostŭ oprite în drumŭ și comunicațiunea în cele mai multe părțĭ ale țĕrei a fostŭ parte întreruptă, parte împedecată cu desĕvîrșire din causa zăpedii marĭ.

—o—

„Rîureana“ institutŭ de creditŭ și păstrare în C.-Mănăşturŭ, îșĭ va ține adunarea sa generală în **19 Februarie** n. c., ér nu în 14, după cum s'a anunțatŭ în convocarea publicată în numĕrulu de alaltăerĭ alŭ fóiei nóstre.

—o—

Balŭ în Năsĕudŭ. In 9 Februarie n. c. se va da în sala de gimnastică a gimnasiului românŭ din Năsĕudŭ unŭ balŭ, alŭ cărui venitŭ este destinatŭ în favorulŭ fondului scolarilorŭ lipsițĭ în casŭ de bólă. Intrarea: pentru o persónă 1 fl., pentru o persónă în familiă 80 cr. Inceputulŭ la 8 óre séra.

Mesagiulŭ noului președinte alŭ Republicei francese.

La 28 Ianuarie n. actualulŭ președinte alŭ Republicei francese, *Felix Faure*, a cetitŭ la Senatŭ Mesagiulŭ prin care îșĭ începe cariera sa politică, ca șefŭ alŭ puternicei Francie. Intre altele, elŭ dise:

Liniștea, care a domnitŭ la transmiterea puterii, dovedesce, că mersulŭ continŭ alŭ afacerilorŭ publice este asiguratŭ în tóte împrejurările. De alt-felŭ ordinea și Republica nicĭ n'ar pute sĕ rischeze primejdii. Națiunea în orĭ-ce momentŭ póte sĕ-șĭ esprime voințele sale prin intermediulŭ representanțilorŭ sĕi, și aceștia au în tot-déuna asigurarea, de a găsi în guvernŭ unŭ colaboratorŭ credinciosŭ. Francia nu confundă agitația cu urmărirea neîncetată a progresului. Ea nu este sclava nicĭ unei teorii născute în spiritŭ, fără a fi esaminată, dér ea nu se desinteresézǎ de nicĭ una din marile probleme, carĭ pasionézǎ spiritele în lumea întrégă. A căuta soluțiunile, este opera esențială, pe care trebue sĕ o urmărescă parlamentulŭ.

In privința politicei esterne Mesagiulŭ dice, că contemplândŭ c'o dréptă mândriă armata și marina, destulŭ de puternice pentru a afirma susŭ și tare iubirea sa de pace, câștigândŭ simpatii prețióse, la carĭ ține în modŭ credinciosŭ, Francia, într'unŭ avêntŭ cătră progresŭ, învită pe tóte națiunile la sĕrbărĭ marĭ de muncă, demna încoronare a secolului, în litere, arte, sciințe, industriă, comerciu și agricultură.

In massele adêncĭ ale sufragiului universalŭ, ca și în lumea politică, trebue ca aceeașĭ ardóre sĕ unéscă pe toțĭ aceia, carĭ țină la mândria numelui francesŭ. Tóte voințele bune se vorŭ uni într'unŭ gândŭ de împăciuire, de liniștire și de justiția socială, pentru a prepara desvoltarea continuă a bunei stărĭ materiale și morale.

Mesagiulŭ termină ast-felŭ: La acéstă unire, la acéstă sforțare comună pentru puterea și gloria Republicei, vĕ învitŭ eu, sigurŭ de a fi interpretulŭ întregei voințe democratice.

Unŭ Ordinŭ de di alŭ împĕratului germanŭ.

In 27 Ianuarie n. împĕratulŭ germanŭ și-a sĕrbatŭ a 36 aniversare a nascerei. Din incidentul acesta s'au făcutŭ marĭ sĕrbărĭ în Berlinŭ și împĕratulŭ a datŭ următorulŭ ordinŭ de di pe armată:

Oștirei mele! A douĕ-decĭ și cincea óră se reîntorcŭ dilele de amintire ale acelui mare rĕsboiu (cu Francesii la 1870 71), care după unŭ mersŭ triumfalŭ rarŭ, s'a încheiatŭ cu gloriă. Elŭ a împlinitŭ *dorințele Germaniei*, și dreptŭ rĕsplată a abnegațiunei, a creatŭ basa mărirei și bunăstărei principatelorŭ și poporelorŭ aliate.

Cu inimă mișcată aducŭ mulțămite pentru grația Atotputernicului, că a binecuvêntatŭ astfelŭ armele nóstre. Cu compătimire mĕ gândescŭ la aceia, carĭ și-au jertfitŭ cu bucuriă, în rĕsboiu, viața pentru onórea și independența Germaniei, și din nou aducŭ mulțămitele mele tuturorŭ acelora, carĭ au conlucratŭ la ajungerea acestui scopŭ. Dér mulțămita mea se îndreptézǎ mai alesŭ cătră armată, care a emulatŭ cu cadrele nobililorŭ mei aliațĭ în vitejiă eroică. Faptele ei strălucescŭ neșterse pe paginele istoriei, nevejtedită e cununa de gloriă, ce-a pus'o pe stindardele ei. Datoria sa în primulŭ rêndŭ este așa déră, sĕ țină trézǎ amintirea și în acele generații, carĭ gustă fructele victoriilorŭ sale. Ordonŭ déră, că de câte-orĭ se desfășură stindardele în 15 Iulie a. c. și în 10 Maiu anulŭ viitorŭ, tóte acele stindarde și insignii ale armatei, pe carĭ bunicul meu, marele împĕratŭ Wilhelm I., le-a distinsŭ prin purtarea lorŭ în acestŭ rĕsboiu, *sĕ fiă înfrumsețate cu ramurĭ de stejarŭ*, și primele tunurĭ ale acelorŭ baterii, carĭ au luatŭ parte în acelŭ rĕsboiu, sĕ fiă împodobite cu *cununĭ de stejarŭ*. Armata mea sĕ țină totŭ-déuna minte, că numai *temerea de Dumnedeu, fidelitatea și supunerea* o facŭ capabilă pentru fapte, cum au fostŭ acelea, carĭ au creatŭ mărirea ei și a patriei.

Sĕ nu uitămŭ, că strajniculŭ împĕratŭ germanŭ le spune tóte acestea cu câte-va dile după crisa prin care a trecutŭ Francia în urma schimbărei la președenția Republicei francese.

Cestiunea națională în camera română.

Discursulŭ d-lui **Ionŭ Grădișteanu.**

(Fine.)

Vĕ mărturisescŭ, că 'mĭ-a fostŭ frică sĕ punŭ discuțiunea pe tĕrêmulŭ naționalŭ, de témă sĕ nu fiu combătutŭ de d vóstrĕ și desaprobatŭ de majoritatea acestei Camere, care urmézǎ orbesce pe guvernŭ, și care nu era sĕ 'mĭ dea dreptate, numai de frică sĕ nu displacă guvernului. (Aplause). N'am luatŭ cuvêntulŭ, pentru-ca sĕ nu mi se impute, că cu ocasiunea unei convențiunĭ am căutatŭ sĕ punŭ cestiunea națională, și că punêndŭ discuțiunea pe acestŭ tĕrêmŭ, s'a găsitŭ într'o Cameră românéscă o majoritate, care sĕ mĕ desaprobe. Am vrutŭ sĕ crușŭ acéstă Cameră de o rușine în fața strĕinătăței.

Póte, că am fostŭ greșitŭ, póte că d-vóstrĕ nu ațĭ fi procedatŭ ast-felŭ; dér nu am îndrăsnitŭ, ș'o mărturisescŭ, sĕ dau bătălie pe acestŭ tĕrêmŭ. Sĕ dea D-deu sĕ fiu greșitŭ, toțĭ însĕ vețĭ recunósce, că procedândŭ așa am lăsatŭ în spiritulŭ strĕinilorŭ celŭ puținŭ bănuiala, că, póte convențiunea n'ar fi fostŭ votată, décă s'ar fi pusŭ cestiunea pe tĕrêmulŭ naturalŭ. (Intreruperĭ)...

D-lŭ B. Ștefănescu-Delavrancea: D-lŭ Filipescu a fostŭ desaprobatŭ.

D-lŭ N. Filipescu: De cine?

D-lŭ B. Ștefănescu-Delavrancea: De toțĭ câțĭ au vorbitŭ, afară de mine.

D-lŭ I. Grădișteanu: Dér ceva mai multŭ: guvernulŭ ar fi trebuitŭ și ar fi putetŭ, ca celŭ puținŭ sĕ dea informațiunĭ mai bune contelui Kálnoky în cestiunea națională. Că ațĭ vorbitŭ cu contele Kálnoky, nu puteți tăgădui, căcĭ o spune elŭ însușĭ, de óre-ce dice, că în cestiunea manifestațiunilorŭ d-lŭ Al. Lahovari l' a asiguratŭ, că nu se vorŭ mai face manifestațiunĭ pe stradă.

Vrea sĕ dică, ațĭ vorbitŭ cu contele Kálnoky de acéstă cestiune.

De ce dér nu i-ațĭ arătatŭ, că irridentismŭ nu este în țéra românéscă? De ce ațĭ făcutŭ imensa greșală de a nu scuti pe contele Kálnoky de a atribui unui întregŭ partidŭ din țéră, că face politică irridentistă.

L' ațĭ mai fi scutitŭ și de acestŭ lucru neobicĭnuitŭ, care constă întru a lua a parte pe șefulŭ unui partidŭ d'intr'o țéră strĕină și a 'lŭ învinovăți de lucru, de care nu este vinovatŭ.

De altfelŭ nimicŭ nu era mai lesne, decâtŭ de a convinge pe cancelarulŭ monarchiei vecine despre absurditatea invinuirilorŭ de irridentismŭ, aruncate în publicŭ numai de câte-va diare unguresci neghióbe în șovinismulŭ lorŭ nebunŭ.

De 5 anĭ, de când se discută acéstă cestiune în parlamentulŭ nostru, s'a inveteratŭ și s'a arătatŭ de toțĭ, că irridentismŭ nu e în România. Fără a mai recurge la alte argumente, puteațĭ sĕ 'lŭ faceți sĕ observe, că în tótă acéstă mișcare nu s'a vorbitŭ decâtŭ, de Românii din Ungaria. Apoi décă am face irridentismŭ, de ce ne amŭ gândi numai la Transilvania și la Bănatŭ, și nu ne amŭ gândi și la Bucovina, care face parte din aceeașĭ monarchie, și asupra căreia amŭ putea susține, că avemŭ și drepturĭ istorice? De ce n'amŭ vorbitŭ și de Bucovina? Ce, numai în nĕcazulŭ Maghiarilorŭ ne amŭ ridicatŭ noi? Vedețĭ, că acésta e o învinovățire, care nu se póte susține. Ei bine, acestŭ lucru sĕ nu vĕ intereseze pe d-vóstrĕ? De ce n'ațĭ apăratŭ acestŭ interesŭ alŭ Statului Românŭ, arătândŭ, că nu e irridentă la noi? De asemenea, d-vóstrĕ puteațĭ sĕ informațĭ pe contele Kálnoky și despre Ligă; puteațĭ sĕ 'i spunețĭ, că conducĕtorii mișcărei nu suntŭ Ardelenĭ, cum a afirmat'o, căcĭ unŭ singurŭ membru din comitetŭ este Ardeleanŭ, ceilalțĭ suntŭ Românĭ de baștină de aci. Totŭ asemenea și în privința irridentismului séu daco romanismului Ligei, de ce nu 'lŭ ațĭ luminatŭ? Și acésta trebuia s'o faceți, nu în interesulŭ unui omŭ politicŭ, séu alŭ unui partidŭ, ci în interesulŭ țerei, căcĭ e bine sĕ se scie, ca în țéra românéscă nu suntŭ irridentiștĭ.

Ĕtă, d-lorŭ, ce aveam de disŭ în acéstă cestiune; aveam de rĕspunsŭ discursurilorŭ, carĭ s'au rostitŭ din partea guvernamentalilorŭ, deosebindŭ pe d-lŭ Filipescu, alŭ căruia discursŭ în cestiunea națională, vĕ mărturisescŭ, că în mare parte m'a mulțumitŭ, și a fostŭ ca unŭ felŭ de balsamŭ pusŭ pe rana deschisă de discursulŭ d-lui Arionŭ.

Nu, că învinovățescŭ pe d-lŭ Arionŭ pentru acestŭ discursŭ. D-sa 'mĭ este prietinŭ și 'i cunoscŭ pe destulŭ sentimentele sale calde și patriotice în patriotismŭ; în acéstă cestiune d-lŭ Arionŭ însĕ, a fostŭ unŭ ecou depărtatŭ și nițelŭ îndulcitŭ alŭ unei teorii nenorocite, care a pornitŭ adese-orĭ depe acéstă bancă (Aplause).

Credŭ, încă odată, că am rĕspunsŭ teoriilorŭ, carĭ s'au făcutŭ; credŭ, că am rĕspunsŭ și la întrebarea, ce mi s'a adresatŭ, adică, ce soluțiune practică am de propusŭ în cestiunea națională. V'am propusŭ o soluțiune întemeiată și pe dreptŭ și pe tratate, care nu este revoluționară, care nu se lovesce în capŭ nicĭ cu cuviințele internaționale, nicĭ cu starea de faptŭ a Europei.

Acum, după ce v'am arătatŭ, carĭ suntŭ greșelile d-vóstrĕ și v'am propusŭ o soluțiune, așteptŭ la rêndulŭ meu dela guvernŭ deslușirĭ, pentru ca sĕ sciu, și cu mine sĕ scie parlamentulŭ și țéra întrégă, décă, în adevĕrŭ, am intratŭ în tripla aliantă și décă amŭ intratŭ, în ce condițiunĭ amŭ intratŭ și întru câtŭ s'a ținutŭ sémă de interesele de existență și de desvoltare ale rassei românescĭ, séu décă n'amŭ intratŭ încă în tripla aliantă, cum 'mĭ place totușĭ a crede, atuncĭ sĕ ne spună guvernulŭ: ce gândŭ are în cestiunea națională, sĕ ne spună, décă 'șĭ simte destulă inimă și destulă energie pentru ca sĕ priméscă soluțiunea, pe care o propunŭ.

In acestŭ casŭ îlŭ rogŭ sĕ rĕmână pe acele băncĭ, căcĭ eu nu suntŭ din acei, carĭ râvnescŭ la verĭ-unŭ locŭ pe banca ministerială; décă însĕ guvernulŭ nu 'șĭ simte nicĭ destulă inimă, nicĭ destulă energie ca sĕ îmbrățișeze acéstă cestiune, care este de unŭ interesŭ primordialŭ pentru némulŭ românescŭ, atuncĭ, d-lorŭ, este o datoriă de patriotismŭ pentru d-vóstrĕ, sĕ vĕ dațĭ în lăturĭ, sĕ facețĭ locŭ altora, carĭ vorŭ avea destulă inimă și destulă energiă, ca sĕ ducă la bunŭ sfîrșitŭ acéstă causă. (Aplause)...

D-lŭ N. Filipescu: Suntŭ și alțiĭ pentru tripla aliantă. Cine a mersŭ la Gastein?

D. I. Grădișténu: Mi-ațĭ adusŭ aminte unŭ punctŭ, pe care îlŭ uitasem. Când vorbeam de soluțiunea, pe care o propunŭ și care se deosebesce de soluțiunea samsarului cinstitŭ, seu intervențiunea prietinéscă, țineam sĕ vĕ spunŭ că unele părțĭ ale discursului d-lui Sturdza s'ar párea, că au făcutŭ alisiune și la soluțiunea, pe care o propunŭ eu.

Este adevĕratŭ însĕ, că d-sa nu se esprimă în modŭ categoricŭ....

D-lŭ Tache Ionescu, ministru alŭ cultelorŭ și instrucțiunei publice: Și nicĭ n'are sĕ se esprime.

D-lŭ I. Grădișténu: Dorescŭ, ca ceea ce s'a făcutŭ la acéstă tribună, sĕ facă d-lŭ Sturdza la cealaltă tribună a adunărei surorĭ, adecă sĕ se esprime lămuritŭ și în acéstă cestiune, fiind-că este bine sĕ scimŭ, carĭ suntŭ teoriile tuturorŭ în acéstă privință, pentru ca națiunea sĕ sciă, pe cine trebue sĕ urmeze în causa națională.

De aceea, încă odată, rogŭ pe d-lŭ Sturdza sĕ se rostéscă și asupra acestei soluțiunĭ.

Așa-dér, vĕ spuneamŭ, că nu sunt din acei carĭ râvnescŭ la portofoliurĭ ministeriale, nicĭ din acei, carĭ au candidațĭ de pusŭ pe acele băncĭ, și de aceea vĕ îndemnam sĕ luațĭ d-vóstrĕ acéstă cestiune în mână și sĕ o apĕrațĭ voinicesce și românesce, cum trebue sĕ o apere unŭ guvernŭ adevĕratŭ românescŭ.

Décă nu credețĭ în acéstă cestiune, atuncĭ este o datoriă de patriotismŭ pentru d-vóstrĕ, sĕ vĕ dațĭ în lăturĭ și sĕ facețĭ locŭ altora, carĭ vorŭ sci sĕ ia în mână acéstă cestiune cu bărbăția cerută.

Și trebue, cu atâtŭ mai multŭ, sĕ facețĭ acestŭ lucru, décă nu sunteți hotărîțĭ sĕ urmațĭ acéstă politică, care, dați-mĭ voe sĕ vĕ spunŭ, nu este a mea, ci a întregului neamŭ românescŭ, cu câtŭ acéstă țéră, atâtŭ de apatică în cestiunile de politică dilnică, va sci, totușĭ, sĕ vĕ măture dela putere în cestiunea națională.

Am disŭ. (Aplause).

Scirĭ telegrafice.

Viena, 30 Ianuarie. Faima despre înființarea unui regimentŭ de cavaleriă bosniacŭ, este neadevĕrată.

Praga, 30 Ianuarie. Dieta țĕrei respinse propunerea de a-se introduce *limba rusescă în școlele medii.*

Insbruck, 30 Ianuarie. După ce trecŭ timpulŭ de optŭ dile, în care deputații italienĭ nu apărură în dietă, căpitanulŭ țĕrei îi declară lipsițĭ de mandate.

Petersburg, 30 Ianuarie. Părechia imperială primi 182 deputațiunĭ de ale nobilimei, ale orașelorŭ și ale Zemstwoselorŭ (diferite ținuturĭ). Impĕratulŭ dise, că în unele Zemstwose se ridică vocĭ, carĭ indică asupra *realisărei de visurĭ absurde* credêndŭ că Zemstwosele vorŭ lua parte la afacerile statului. Elŭ însĕ (Țarulŭ) va păși chiar așa de *energicŭ ca și tatălŭ sĕu și va susține autocrația.*

NECROLOGŬ. Cu inima frântă de durere încunosciințămŭ pe toțĭ amicii și cunoscuții, că a încetatŭ din viéță multŭ iubita nóstră mamă, bunică și cumnată **Elena văd. G. Ioannides** născ. *I. Christo,* care astădĭ la $3^1/_2$ óre a. m. șĭ-a datŭ nobilulŭ sĕu sufletŭ în etate de 77 anĭ după o scurtă suferință, în mânile Creatorului. Conductulŭ funebru va pleca Miercurĭ în 18 (30) Ianuarie la 3 óre p. m. din casele sale proprii, tĕrgulŭ inului Nr. 29 la biserica grecéscă a Sf. Treimĭ din cetate.

Brașovŭ, 16 (28) Ianuarie.

Cleopatra v. I. Safrano, ca fiică, Dr. St Ioannides, Const. Ioannides ca fiiĭ. Zoe Anastasie, Elena I. Safrano, ca nepoțĭ, V. Ioannidos, C. Minco, ca cumnațĭ.

DIVERSE.

Apetitulŭ paiangenilorŭ. Naturalistulŭ englesŭ Sir Iohn Lublock, a făcutŭ nisce studii fórte interesante asupra poftei de mâncare a paiagenilorŭ. Elŭ adecă a făcutŭ cu mai mulțĭ paianginĭ esperiența, câtŭ cumpănescŭ înainte și câtŭ după mâncare, și câtŭ cumpănesce nutrementulŭ ce'lŭ iau la sine paianginii. Resultatulŭ calculului dovedesce, că décă omulŭ, în comporațiă ar mânca atâtŭ, câtŭ mâncă paiangenulŭ, atuncĭ în timpŭ de 24 óre ar trebuì se mistuéscă doi boi, trei-spre-dece cârlanĭ, doi-spre-dece purcei și patru pescĭ marĭ. După aceste nu va mai fi de lipsă sĕ dicemŭ despre omulŭ, care are mare poftă de mâncare, că „e flămândŭ, ca unŭ lupŭ“, ci că „are apetitŭ, ca unŭ paiangenŭ.“

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Ianuaire 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	125.10
Renta de coróne ung. 4% . .	99.20
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ $4^1/_2$% .	128.50
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	103.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.75
Bonurĭ rurale ungare	98.—
Bonurĭ rurale croate-slavone . .	97.75
Imprum. ung. cu premii	159.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	145.—
Renta de hârtie austr.	100.75
Renta de argint austr.	100.75
Renta de aur austr.	125.85
Losurĭ din 1860	156 75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară .	1063.—
Acţii de-le Băncei austr. de credit.	415.75
Acţii de-ale Băncei ung. de credit. .	503.—
Napoleondorĭ	9.86
Mărcĭ imp. ger.	$60.77^1/_2$
London (lire sterlinge).	124.25
Rente de coróne austr.	101.—

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 30 Ianuarie 1895.

Bancnote rom.	Cump. 9.76	Vênd.	9.79
Argint român.	Cump. 9.70	Vênd.	9.75
Napoleon-d'orĭ	Cump. 9.82	Vênd.	9.85
Galbenĭ	Cump. 5.85	Vênd.	5.90
Ruble rusescĭ	Cump. 132.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump. 60 15	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75	Vênd.	101.75
Lire turcescĭ	Cump. 11.15	Vênd.	—.—

„ARDELEANA“

institutŭ de creditŭ şi de economii, societate pe acţii în Orĕştie.

CONVOCARE

Domnii acţionarĭ ai institutului de creditŭ şi de economii „Ardeleana“, societate pe acţii, se invită în virtutea §-lui 18 al statutelorŭ societăţii la

a IX-a adunare generală ordinară,

care se va ţiné în Orĕştie **la 28 Februarie 1895 st. n. după amiadĭ la 2 óre,** în sala cea mare din casa proprie (Piaţa mare Nr. 2).

Obiectele puse la ordinea dilei suntŭ:

1. Raportulŭ direcţiunii despre starea intreprinderii preste totŭ şi despre resultatulŭ gestiunei anului din urmă în deosebĭ.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Decisiunea asupra compturilor anuale.
4. Decisiunea asupra împărţirii profitului curatŭ, realisatŭ în ultimulŭ anŭ de gestiune.
5. Fixarea marcelorŭ de presenţă pentru anulŭ viitorŭ.
6. Alegerea alorŭ 2 membrii în direcţiune şi întregirea altorŭ vacanţe, necesare în urma aceleia.
7. Eventuale propunerĭ făcute în sensulŭ §-lui 28 din statutele societăţii.
8. Esmiterea alorŭ doi acţionarĭ pentru verificarea procesului verbalŭ alŭ adunării generale.

Domnii acţionarĭ, carĭ în sensulŭ §§-lorŭ 20, 21 şi 22 din statutele societăţii, doresc a participa la adunare în persónă orĭ prin plenipotenţĭ, suntŭ poftiţĭ a-şĭ depune acţiile şi eventualele documente de plenipotenţă la casa institutului, celŭ multŭ până la 27 Februarie a. c. st. n. antemeridiane.

Orĕştie, la 25 Ianuarie st. n. 1895.

Direcţiunea.

CONTUL BILANŢULUI

Active	fl.	cr.	Passive	fl.	cr.
Cassa în numerarŭ	11.256	44	Capitalŭ socialŭ:		
Efecte publice	35.524	60	2000 acţii à fl. 50	100.000	—
Efectele fondului de pensiune . . .	8 435	46	Fondulŭ de reservă	50.230	01
Imprumuturĭ pe cambii cu giranţĭ . .	405 004	25	Fondulŭ de pensiune	8 435	46
Imprumuturĭ pe cambii cu acoperire hipotecară	198.789	62	Fondulŭ întru acoperirea perderilor institutului	4.381	64
Imprumuturĭ pe hipotece	158.156	99	Depunerĭ spre fructificare	582.051	98
Imprumuturĭ pe obligaţiunĭ cu cavenţĭ	137.963	25	Cambii de bancă reescomptate . . .	209.387	—
Imprumuturĭ pe efecte publice . . .	737	—	Dividende neridicate	105	10
Realităţĭ	32.778	82	Avansurĭ dela Banca austro-ungară .	17.900	—
Mobiliarŭ . . . . . . 636 fl. 45 cr.			Interese anticipate pro 1895	11.313	12
după amortis. de 10% 63 „ 65 „	572	80	Diverse conturĭ creditóre	1 607	58
Diverse conturĭ debitóre şi inter. rest.	16.331	98	Profitŭ curatŭ	20.139	32
	1,005.551	21		1,005.551	21

Orĕştie, la 31 Decemvrie 1894.

Iosifŭ de Orbonaşŭ m. p., membru în direcţiune. *Nicolau Vladŭ* m. p., membru în direcţiune. *Dr. Ioanŭ Mihu* m. p., directorŭ esecutivŭ. *Nicolau Viltŭ* m. p., comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ am examinatŭ bilanţulŭ presentŭ, şi l'am aflatŭ în deplină regulă.

Orĕştie, la 25 Ianuarie st. n. 1895.

COMITETULŬ DE SUPRAVEGHIARE:

Ioanŭ Lăzăroiu, m. p. *George Bants.* m. p. *Ioanŭ Branga,* m. p.

Contulŭ Profitului şi a Perderilorŭ.

Spese		fl.	cr.
Interese:			
pentru fondulŭ de reservă	2.031 fl. 92 cr.		
pentru depun. spre fructificare . .	29.383 fl. 61 cr.		
pentru cambii reescomptate . . .	14.375 fl. — cr.	45.790	53
Spese:			
a) salarii şi marce de presenţă . .	7 219 fl. 99 cr.		
b) chirie, porto, tipăriturĭ, diverse	2.431 fl. 03 cr.	9.651	02
Contribuţiune:			
directă.	3.596 fl. 96 cr.		
de 10% la int. de depunerĭ şi competinţă de timbru	3.516 fl. 04 cr.	7.113	—
Amortisare:			
din mobiliarŭ		63	65
Profitŭ curatŭ		20.139	32
		82.757	52

Venite		fl.	cr.
Profitŭ transportatŭ din anulŭ trecutŭ		536	08
Interese:			
dela împrumut. pe cambii cu giranţĭ	37.010 fl. 24 cr.		
dela împr. pe cambii cu acop. hip.	15.933 fl. 10 cr.		
dela împr. pe hip.	13.280 fl. 76 cr.		
dela împr pe oblig. cu cavenţĭ . . .	12.555 fl. 47 cr.		
dela împrumut. pe efecte publice . .	74 fl. 68 cr.		
dela efecte publice	971 fl. 25 cr.	79.825	50
Provisiunĭ		36	95
Chirie		2.358	99
		82.757	52

Orĕştie, la 31 Decemvre st. n. 1894.

Iosifŭ de Orbonaşŭ m. p., membru în direcţiune. *Nicolau Vladŭ* m. p., membru în direcţiune. *Dr. Ioanŭ Mihu* m. p., directorŭ esecutivŭ. *Nicolau Viltŭ* m. p., comptabilŭ.

Subsemnatulŭ comitetŭ am examinatŭ contulŭ presentŭ şi l'am aflatŭ în deplină regulă.

Orĕştie, la 25 Ianuarie st. n. 1895.

COMITETULŬ DE SUPRAVEGHIARE:

Ioanŭ Lăzăroiu m. p. *George Bants* m. p. *Ioanŭ Branga* m. p.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu** şi în tutungeria **I. Gross.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.